SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:171

av Mathias Bengtsson (KD)

Självård på Sis-hem

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till självård på alla Sis-hem och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Statens institutionsstyrelse, Sis, ansvarar för några av samhällets mest utsatta unga. Här placeras barn och ungdomar som ofta burit på svåra trauman, hamnat i missbruk eller dragits in i den organiserade brottsligheten. De bär på sår som sträcker sig långt djupare än det som kan behandlas med kontroll, rutiner och tvång. Ändå är självård och andligt stöd på våra Sis-hem i stort sett obefintligt.

Samtidigt som Kriminalvården sedan länge har en fungerande upphandling med Sveriges kristna råd för att organisera självård, präster och diakoner, står Sis-hemmen helt utan en motsvarande struktur. Där intagna i fängelser kan delta i samtalsgrupper, möta självårdare och uppleva gudstjänster, lämnas ungdomar i tvångsvård ofta utan denna möjlighet.

Rapporterna om missförhållanden på Sis-hemmen är återkommande: rymningar, våld, övergrepp och en personal som ofta går på knäna. De unga som placeras här är inte bara i behov av ordning och säkerhet. De behöver också mötas i sin sorg, sin oro, sin skam och sin längtan efter mening. Just detta kan självården bidra med. När Sveriges kristna råd medverkar i Kriminalvården visar erfarenheten att konfliktnivån sjunker. När människor får möjlighet att sätta ord på sin smärta och möta någon som lyssnar utan fördömande skapas trygghet och tillit.

Ändå saknas ett nationellt uppdrag för självård inom Sis. De pastorer som på eget initiativ byggt upp en närvaro på vissa hem vittnar om vad som är möjligt. Minnesstunder, personliga samtal, gudstjänster och en närvaro som de intagna beskriver som veckans höjdpunkt. Men detta är undantag, inte regel.

Här bär staten ett ansvar. Om själavården är så viktig inom Kriminalvården att man tecknar ett mångårigt avtal, skulle samma logik även kunna gälla för de unga på Sis-hemmen.

Barn och unga i tvångsvård befinner sig i en avgörande fas i livet. Att komplettera vård och behandling med en existentiell dimension som både forskning och erfarenhet visar är avgörande för återhämtning och livskraft, skulle kunna göra stor skillnad.

Om man använder de befintliga strukturer och erfarenheter som finns kring fängelserna borde man relativt enkelt kunna bygga upp en nationell själavårdsverksamhet på Sis-hemmen. Då skulle präster, pastorer och diakoner finnas tillgängliga, samtalsgrupper kunna arrangeras och ungdomar få tillgång till det existentiella stöd som i dag saknas.

Den som vill ge unga en chans att bryta med missbruk, våld och kriminalitet måste ge dem hopp. Själavården kan vara en avgörande pusselbit för detta.

Mathias Bengtsson (KD)